

JAUNAIS ČĒL'S

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

SESTDIEN,
1987.
19.
DECEMBRIS
Nr 34.

Cena 2 kap.

Ziema ar baltu segu pārklājusi laukus, baltas cepures galvās uzlikuši visi, kam nav jumtu. Klajā debess žēlastība kolhozā «Krasnij Oktjabrj» pagaidām atrodas daudz piekabes inventāra, jo vēl nav reālas iespējas sabūvēt tik daudz segu laukumu. Bet, ievērojot uzglabāšanas noteikumus, arī šādi tehnika nebojājas, saglabājot tās

darba spējas.

Gatavojoties kārtējai ziemai, saimniecības mehanizatori lika lietā daudzos gados iekrāto pieredzi. Piekabes inventārs — arkli, kultivatori, sējmašīnas tika speciāli sagatavotas. Lai nerūsētu, darba mežgli šim inventāram noklāti ar speciālu sedzošu vielu, izgatavotu uz bitumena bāzes. Kēžu un siksnu

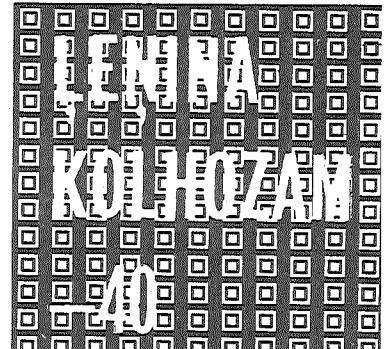
pārvedi nonemti un nolikt uzglabāties noliktavās, visa šī tehnika novietota uz paliktņiem, riepas nokrāsotas ar balto aizsargkrāsu. Tehnika sarindota uzglabāšanas laukumā, lai vajadzības gadījumā būtu ērti pieejama.

Atbildīgais par uzglabāšanas laukumu Nikolajs Gritčins paskaidro:

— Galvenais bija savest, savākt.

Tagad mehanizatori no laukuma panems piekabes inventāru pilnīgā tehniskā kārtībā. Tādā veidā sejamā, kultivators vai cits riks būs arī jānovieto atpakaļ.

Attēlā: pirms sniega uzkrīšanas laukumā kopā ar N. Gritčinu strādāja traktora T-150K vadītājs Vasilis Kapustenoks (no kreisās) un mehanizators Pjotrs Rakitins.

Mūsu novadā kolektivizācija kā masveida parādība izvērtās 1949. gadā, bet Preiļu pievārē pirmās sīkās kolektīvās saimniecības parādījās jau 1947. gadā un tās bija tagadējā Ķeņina kolhozā. Zemes kopēji saprāta, ka lauku nākošne, tās attīstības jaunais pavērsiens ir kolektīvā zemes apsaimniekošanā. Ķeņina kolhozs ir viens no vecākajiem Latvijā. Kolektīvo saimniecību pirmie panākumi mūsu novadā pārliecīnā un spārnoja uz darbu pa jaunam arī citu apkaimes sādžu zemniekus — drīz kolhozi sāka veidoties mūsu pusē un citur.

Cetras desmitos darba gadu pirmā rajonā kolektīvā saimniecība tālu aizgājusi savā gaīfā uz priekšu. Tā ir stabila zemnieku savienība, brūnoņa ar augstražīgu tehniku, uzcēlusī savu spēcīgu ražošanas bāzi, radījusi cilvēkiem labus sociālos un kultūras apstākļus. Kolhozs ir ekonomiski spēcīga saimniecība, kur iegūst labas ražas no laukiem, kur fermās ir produkts ganāmpulks.

Cienījamie kaimiņi! Apsveicam jūs ar lielo jubileju — četriem pastāvēšanas gadu desmitiem, vēlam arī turpmāk augstus panākumus PSRS Pārtikas programmas uzdevumu īstenošanā, pārkārtošanās ceļā, sekmīgā pārejā uz darbu un dzīvi jaunajos pašfinansēšanās un pašapmaksāšanās apstākļos — kolhozu fālākās attīstības svarīgākajā posmā. Vēlam panākumus un stipru veselību jūsu darba veterāniem, vēlam panākumus jūsu jaunajai maiņai — kolhozu kustības stafetes pārņēmējiem.

AGROFIRMAS «KRASNIJ OKTJABRJ» VALDE, PARTIJAS, ARODBIEDRĪBU UN KOMJAUNATNES KOMITĒJAS

Vārdu saskaņai — darbu stiprumu!

LOPKOPJU SOCIĀLISTISKĀS SAISTĪBAS 1987. — 1988. GADA ZIEMAI

Lopkopju sociālistiskās saistības 1987. — 1988. gada ziemai, īstenojot PSRS Pārtikas programmā izvirzītos uzdevumus, kolhoza «Krasnij Oktjabrj» lopkopēji un nozares speciālisti visus savus spēkus veltī tam, lai godam veiktu 1987. gada uzdevumus un lai sekmīgi iesāktu jaunā, 1988. gada plānu un sociālistisko saistību pildīšanu, aizvadītu lopu ziemīšanas cīlienu.

Sai ziemīšanas sezonai saimniecība sagatavojušies labi, pānāktā galas un piena ražošanas palielināšana. Pirms ziemīšanas cīliena sākuma kolhoza Jaudis ar gandarījumu atzīmēja, ka veiksmīgi izpildītas saistības galas un piena ražošanā, piena izslaukumi, rēķinot no vienas govs, palielināti par apmēram 150 kilogramiem. Līdz ar to arī norēķini ar valsti rit sekmīgi. Piena realizēts par astoņiem, galas — par septiņiem procentiem vairāk, nekā bija paredzēts.

1987. — 1988. gada ziemai sagatavotas 2283 tonnas sienā, 9537 tonnas skābsienā, 5273 tonnas skābarības un 6094 tonnas saknaugu.

Kolhoza lopkopības darbinieki izvērtuši iedarbīgu sociālistisko sacen-

stbu starp fermām, apņēmās šajā ziemīšanas cīliēnā vidēji no govs iegūt ne mazāk par 3980 kilogramiem piena. Nobarojamo lopu fermās panākt, lai liellopi ik diennakti svarā pieņemtos par 820 gramiem, cūkas — par 520 gramiem. Panākt, lai realizējami jauno lopu svērtu ne mazāk par 480 kilogramiem. Slaučējas apņēmušās ne mazāk par 98 procentiem piena piegādāt vāstīj pirmajā šķirnā.

Lopkopības darbinieki solās uzlabot organizatorisko un zooveterināro darbu lopu novietnēs, nodrošināt ganāmpulka intensīvu izmantošanu, veikt iedarbīgus pasākumus lopu skafta saglabāšanā, paaugstināt visu kolektīvu atbildību par lopbarības krājumu saglabāšanu un taupīgu izlietošanu.

Ziemīšanas periodā fermās tiks saražots 6100 tonnas piena un 1500 tonnas galas, valstīj piegādātas attiecīgi 6000 tonnas piena un 1460 tonnas galas. Lai to visu nodrošinātu, savaičīgi tiks lopu mītnēm pievesta barība, pastiprinātā tās racionālās izlietošanas kontrole.

Ļoti svarīgs uzdevums šajā nozařē ir lopkopiju darba pārvēšana uz progresīvām organizācijas un stimu-

lēšanas formām, uz tā organizēšanu pēc saimnieciskā aprekina darbuzņemuma principiem. Visi ražošanas iecirkņi šajā nozařē jānostiprina ar augsti kvalificētiem kadriem. Sevišķu nozīmi iegūst augstā profesionāla meistarība, lietišķās īpašības, mērķtiecība. Ražošanas kolektīvu, bet vispirms to vadītāju pienākums ir pārvarēt atpalicību un sasniegāt tādu ražošanas līmeni, kādu tagad sasniegūši labākie.

Sociālistiskajās saistībās lopu ziemīšanas kārtējam cīlienam kā viens no svarīgākajiem punktiem ierakstīts: pāstāvīgi rūpēties par lopkopēju darba un sadzīves apstākļu uzlabošanu.

Iekļāvušies sociālistiskajā sacensībā par lopu ziemīšanas sekmīgas norises organizēšanu 1987./1988. gada periodā, saimniecības lopkopēji izsaka stingru pārliecību, ka vārda saskaņā tiks stiprināta ar efektīvu darbu, ko viņi apņēmušies nodrošināt visnotāl paaugstinot darba ražīgumu, racionāli izmācījot strādājošo bagātīgo pieredzi un speciālistu zināšanas. Saistības pieņemtas kolhoza lopkopēju un speciālistu apspriedē.

Tācu agrofirmas linu fabrikai

RŪPNIECĪBAS UZNĒMUMI 11 MĒNESOS

Aizvadītie vienpadsmīt mēneši agrofirmas rūpnieciskās ražošanas uzņēmumi bija veiksmīgi, jo sekmīgi izpildīti dotie plāni.

Atsevišķos produkcijas veidos sasniegti šādi rādītāji:

— siera saražotas 4734 tonnas, uzdevums pārsniegts par 8,6 procentiem, salīdzinot ar šo pašu laiku iepriekšējā gadā tas ir par 1,5 procentiem vairāk;

— saražotas 2996 tonnas sviesta, plāns pārsniegts par 1,6 procentiem, bet, salīdzinot ar 1986. gada šo pašu laiku, par 13,7 procentiem vairāk;

— Piena cukura iegūtas 817 tonnas, uzdevumu pārsniedzot par 2,8 procentiem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu pieaugums ir 2,9 procenti;

— cietes saražotas 1156 tonnas, uzdevumu pārsniedzot par 44,5 procentiem, kas, salīdzinot ar 1986. gada 11 mēnešiem ir par 15,5 procentiem vairāk;

— konfekšu «Gotīja» izgatavotas 169 tonnas, uzdevums pārsniegts par 40,8 procentiem, bet, salīdzinot ar iepriekšējā gada 11 mēnešiem, ražošana palielināta par 62,5 procentiem.

Taču agrofirmas linu fabrikai šogad nav izdevies plānu izpildīt savas galvenās produkcijas — šķiedras ražošanā un tajā skaitā arī pa veidiem pārsniegt, salīdzinot ar 1986. gada 11 mēnešiem.

Kopīgais šķiedras ieguves plāns izpildīts 95,8 procentu apmērā, tajā skaitā garās par 87 un 1sās — par 99,5 procentiem, kaut arī šī gada uzdevumi uzņēmumā ir pat nedaudz pārsniegti. Šķiedras izlaides kopajās sastādā — 893 tonnas, uzdevums pārsniegts par 4,3 procentiem. Tājā skaitā garās šķiedras saražota 241 tonna, uzdevumu pārsniedzot par 0,4 procentiem,

tsās šķiedras 652 tonnas, plāns pārsniegts par 5,8 procentiem.

Preču ražošanas apjoms sastāda 24 milijonus 837 tūkstošus rubļu, kas par 4,1 procentu pārsniedz šī gada 11 mēnešu plānu un par 4,4 procentiem — 1986. gada līmeni. Rūpīcu vērtējumā tas sastādās šādi: siera rūpīcas kontā ir 21 miljoni 899 tūkstoši, linu fabrikas — 2 miljoni 98 tūkstoši un cietes rūpīcas — 840 tūkstoši rubļu.

Anita VAIYODE

Attēlā: siera rūpīcas siera cehā, galvenās produkcijas ražotāja Taina Kaluga un maiņas meistare Velta Oņegina.

LEŅINA KOLHOZAM - ČĀRDIŠME!

Gada nogalē mūsu kaimiņsaimniecība — Leņina kolhozs — atzīmē savas biogrāfijas sākumu. Tās pirmie soli rodami tālā pagātnē — 1947. gadā. Tikko mūsu pusē aplikusū lielgabali, tikkā padzīti iebrucēji zilpelēkajos šinejós, sāktas sadziedēt kara cirstās brūces, atjaunot sagrautāsaimniecību, cilvēki sāka skaitīties tālāk uz priekšu. Lielais pārbaudījumu laiks viņus iemācījis turēties

kopā. Viens nav karotājs, viens nav arī darba darītājs. Kad saimniecība gatavoja atzīmēt savu 30. gadu jubileju, kādā no tikšanās reizēm tās vadītājs, Latvijas PSR Nopelnīem bagātās lauksaimniecības darbinieks Pēteris Barkovskis nupat no arhīviem bija ievācis zipas par pirmajām saimniecībām, kas bija izveidojušās tagadējā kolhoza teritorijā, atļāva ielūkoties izrakstos no valdes

sēžu pirmajiem protokoliem. Tie visai dailrunīgi pastāsti, ka nepavismā nav vieglis bijis zemnieku kopīgais darba solis: valde spriedusi par tādiem jautājumiem, ko šodien par nopietniem neuzskata pat brigadieri. Un kāds prieks bijis, kad varējuši nolemt pārdoīt dažus no lopiem, lai nopirktu kuļmašīnu, citu inventāru. Tāpat liels nozīkums bija pirmās automašīnas iegāde, pirmā traktora parādīšanās.

Pēteris Barkovskis tad bija nostrādājis pirmos desmit gadus šajā saimniecībā. Tad vēl tikai domāja par jaunās kantora ēkas celšanu, bet kopa un uzturēja veco, tās prieķā stādīja eglītes. Tad sāka veidot mehānisko sektoru un celt kāsu saimniecību, bet lopkopības kompleksa īukos vēl nebija un nebija arī asfaltētas ielas no kantora uz ciemu Ličos.

Daudz kā nebija. Ar katru gadu saimniecības attīstības tempī bijuši aizvien straujāki. To, ko pirmajos pastāvēšanas desmit gados varēja panākt, vēlāk jau sasniedza dažu gadu laikā. Laiku kopš saimniecības apvienošanās 1951. gadā un līdz 1961. gadam ar tagadējo var salīdzināt kā 1:10.

Ir bijusi izdevība tikties un runāt ar pirmajiem kolhozniekiem, kuri nāca no to laiku pirmajām saimniecībām «Kolos», «Novaja Žīzna», nosauktajām valsts vīru vārdos, kuru kopā bija turpāt pusostrā desmitā — daudzi no šiem celmlaužiem jau aizgājuši no mums, viņu darbu turpināti. Ne tikai rajonā, bet arī ārpus tā pazīstami slaučēju Agnījas Ivanovas, Annas Romanovskas, kuras strādā Jermaku fermā, mehanizatoru Ēvalda Znotiņa,

pību, tradicionālo kultūru kopš seniem laikiem, ar kuras audzēšanu plaši nodarbojās arī kopš kolektivizācijas sākuma. Šķiedras ražas no hektāra pieaugušas līdz 5,9 centneriem.

Saimniecība veiksmīgi attīsta savu pamatozari — lopkopību, vairākās no slaučējām ir piecdesmitūkstošēju klubu locekles. Arī visas fermas kopumā droši tuvojas šim rādītājam, pāslīk kolhozā vidējie izslaukumi jau pārsniedz 4,5 tūkstošus kilogramu. To veicina ganību efektīva izmantošana, pastāvīga gādība par sēto ilggadīgo zālāju ražības kāpināšanu. Kolhoza ļaudis vienā no pirmajiem rajonā iesākā benzoskābes pielietošanu kurūzās konservēšanā, izaudzē labas šīs kultūras ražas.

Leņina kolhozā pēc plētības ir viduvēja saimniecība — turpat 7700 hektāri zemes, no kuriem lauksaimniecīci izmantojami pāri par pieciem tūkstošiem, kuros vēl jāiegulda daudz darba, tajā skaitā arī kultūrtehnisko pasākumu veikšanai, lai tie varētu ie-gūt lielākas atdeves potences, taču ar ekonomiskajiem un finansiālajiem rādītājiem šī saimniecība nav ierindojama starp vidējām — tā ir uz augstāka līmeņa, tālab arī drošs partneris agrofirmai linu stiebriņu un salmu, kartupeļu un pienu piegādē.

Tagad saimniecībai, kuras pamatlīdzīgi ir ap 11 miljoniem rubļu, gada ienākumu summa pārsniedz četrus miljonus rubļu.

Antons RĀNCĀNS

ATTĒLĀ: kolhoza priekšsēdētājs P. Barkovskis sārunājas ar agrofirmas generāldirektora vietnieku P. Zukuli.

Draudzība attālumus tuvina

Krāšņus un stiprus draudzības paveidus auda Kirovas apgabalā kultūras dienas, kas notika mūsu republikā. Tautas, kuras dzīvo Daugavas un Vjatkas krastos, vienojoties sāna draudzību. Pie Vjatkas savus trimdas gadus pavadīja mūsu Rainis, Kirovas apgabals deva patversmi bērniem un pieaugušajiem, kas bija evakuējušies no Latvijas, uzbrūkot hitleriskās Vācijas karapūliem. Arī pēc ienaudzieku padzīšanas mūsu draudzības saites turpina stiprināties. Tāpēc jau ilgāku laiku pirms šī novada kultūras dienu sākuma mūsu republikā tām sāka gatavoties arī mūsu rajona ļaudis. Un, lūk, 3. decembrī krāšņos svētkus ieskandināja viesi sīrsnīga sagaidīšana ar sālsmaizi uz rajona robežas. Tur atbraucējus sagaidīja un sveica rajona vadības pārstāvji, Līvānu bēru mūzikas skolas audzēknji un lauku kapella.

Tad viesi tika aicināti uz Līvānu stikla fabriku, kur apskatīja uzņēmuma muzeju un sniedza plašu koncertu. Tad viņi apmeklēja Jāņa Raiņa «jauno dienu zemiņu» Jasmuižu, pabija muzejā un arī keramikas izstādē.

Vakarā viņus uzņēma rajona kultūras nams. No daudzajiem kolektīviem, kuri no Kirovas apgabala bija ieradušies Latvijā, pie mums viesojās metalurgu kultūras nams jauniešu folkloras ansamblis «Gorenka». Tulkoto-

jumā tās varētu nozīmēt gaišu, mājigu istabiņu, kurā agrāk sanāca ļaudis, ar līdzpajemētajiem darbiem un dziedāšanu īsināja garos rudens un ziemas vakarus. Gluži kā pie mums. Tāpat kā mēs, arī ciemiņi vāc un ceļ gaismā senās tradīcijas, senās melodijas.

Kultūras namā paklausīties ciemiņus bija ieradušies pilsētas uzņēmumu un organizāciju ļaudis, skolēni. Kopā ar viņiem uzstājās arī mūsu siera rūpniecīcas folkloras ansamblis un lauku kapella. Ciemīnu kolektīva vadītāja Tatjana Romanova mums pastāsti, ka jaunie dziedātāji ir vispopulārākais ansamblis apgabālā, tā dalībnieki sava novada senču dziesmas cēnšas atskaito to pirmatnei skanējumā, saglabāt to dzīvo, radošo, variācijām bagāto izpildījuma manieri. Terpu darinājums vienkāršs, bet ļoti daudzveidīgs un krāšns.

Viesiem skatītājiem ļoti patika kāzu rituāla izpildījums «Gorenkas» sniegumā. Līgava ar draudzenēm savu piekeršanos dzīmējai mājai un bailes no nezināmā izsaka «raudu dziesmās», tad seko atvadīšanās no bīrvestīgām meitas dienām un melodijas, iesākot daudzsoļošo jauno dzīvi.

Arī mēs ciemiņus un citus kļaušķīdājus centāmies iepazīstināt ar krāšņākajām latgaliešu tautas dziesmām, kas ir mūsu repertoārā, kuras ir ne mazāk skanīgas īslaujas un bagātas. Mūsu puiši ansamblis aizmetēnes uz draudzīgu un jautru sadancošanu. Tad visi kopā nodziedājām «Pūt, vējiņ!».

Mēs, tāpat arī citu organizāciju pārstāvji, ciemiņiem bijām sagatavojuši piemīnas suvenīrus un ziedus. Šķirnīrāmies ļoti gandrīti par lielisko iespēju tikties, bagātinājūties no citas brālīgās tautas kultūras seno tradīciju, folkloras krājumiem. Domāju, ka tā nebija pēdējā reize, kad vienoti skanēja mūsu balsis.

Olga KIVKO,

siera rūpniecīcas folkloras ansamblā vecākā.

ATTĒLOS: skan «Pūt, vējiņ!» siera rūpniecīcas un metalurgu kultūras nams etnogrāfisko ansambļu apvienotajā izpildījumā; ar karstu īēju un pīrāgiem viesus sagaida uz rajona robežas; «Gorenkas» meitenes J. Raiņa muzejā Jasmuižā; pateicība un ziedi ciemiņiem par lielisko koncertu.

Jāņa SILICKA foto

LAIKABIEDRA PORTRETS

Sekmīgi, rīt darbs sēklas sagatavošanā nākamā gada pavasarim, te liels nopeins noliktavu ilggadējam vadītājam Zinovijam Tumašovam.

RAJONA PANORĀMA

SLAUCĒJU SOCIAĻISTISKĀS SACENSĪBAS REZULTĀTI 1987. GADA 11 MĒNEŠOS

Vārds, uzvārds	Govju skaits	Vidējais izslaukums no vienas 11 mēnešos	+ vai - salīdzinot ar šo pašu periodu pērn	1	2	3	4
	1	2	3	4			
Irina Pisuka	48	4572	-88				
Anisija Kirilova	48	4945	323				
Lidija Serkova	49	4488	49				
Veronika Šmeikste	49	4984	137				
Vera Kozlova	48	4569	-631				
Anna Meluškane	47	4823	-44				
Lidija Ručica	49	4666	238				
Kirjana Mihailova	47	4322	176				
Aizupiešu lieflerma	386	4672	-66				
Zinaida Trofimova	44	5656	471				
Zenta Juhņeviča	44	5245	202				
Jadwiga Lepuka	45	5272	189				
Vija Čonka	43	5200	37				
Baibu ferma	172	5342	238				
Lidija Fjodorova	31	5506	-548				
Valērija Smukša	32	4788	-476				
Vera Golubeva	32	4872	-				
Zabegu ferma	95	5046	-931				
Marija Cakule	19	6691	-2				
Valentīna Sidorova	20	6904	-230				
Alvine Mikulāne	19	6224	-459				
Leinišķu ferma	58	6601	-262				
Galina Bahanova	25	6010	+				

KO VARI IEGŪT NO RAPŠĀ

Zviedru zemkopju un selekcionāru pieredze

Starp Zviedrijas lielākajām pilsētām Stockholm, Göteborgu un Malmi plēšas plaši lauki, kur cilvēki intensīvi nodarbojas ar zemkopju. Iku uz sojā redzamas lauksaimesniecības nozīmes būves, akurāti ierīkoti labi iekopti lauki. Gandrīz ceturtā daļa no platības atvēlēta rapšim, sevišķi tāsējā tā sēj dienvidos. Vāsārās, kad lauki sāk ziedēt, te var redzēt tādas krāsas kā valsts karogā — dzelteno un zilo — gaiši zilas ir debesis vīrs tiem.

Bet ne jau tam, lai priečatos, praktiskie zviedru zemnieki sēj daudz rapšā. Šī kultūra te atzīta par vērtīgu lopbarības piedevu, tehniskās un pārtikas eļļas ieguvies avotu. Ar to nodarbojas veseli uzņēmumi, firmas. Viens no tiem ir «Karlshamn AB», kurš specializējas eļļas kultūru audzēšanā un apstrādē, un galvenokārt — flesī rapšā. Pateicoties ražošanai ieviestajiem vismodernākajiem pārēmieniem un tehnoloģiskajiem procesiem, šī firma guvusi ievērojamus rezultātus.

Bija vajadzīgi daudzi meklējumu gadi, kas retāk deva veiksmi nekā neveiksmes. Taču tas viss uzkrāja pieredzi rapšā sēklu apstrādē. Tagad valstī ar ievērojamu uzviju tiek pārēmēgts pieprasījums pēc augu eļļas un lopbarības olbaltumvielām, ko iegūst no šīs kultūras.

Firma izvirzīja sev stratēģisku uzdevumu — izveidot rapšā sēklu pār-

strādes kompleksu bezatlīkumu tehnoloģiju un šo uzdevumu veiksmīgi īstenoja. Tieki iegūtas rapšā izspiedas, ko izmanto lopbarības ražošanai, kā arī tehniskā un pārtikas eļļa. Pārtikas eļļa savukārt ir par izvēlienu daudzu pārtikas produktu ražošanai.

Rapšā pārstrādes cehā stāv varenī, vairāku desmitu metru augstumā, tornī, tie apšūti ar baltu vilņotu metālu. Tie ir graudi pieņemšanas rezervuāri, kuros sākas acīj nerēdza sākumā sēklu pārstrādes process, kas noslēdzas ciklos cehos. Apstrādē pielieto jaunu metodī — ūdeņrādi.

Kādas ir šīs metodes īpatnības? Agrāk sēklas apstrādāja ar parasto metodi — spiešanu, presēs izdalījās eļļa un izspiedas. Pie šādas tehnoloģijas izspiedās saglabājas daudz nevēlamu skābju un to saturs pārsniedz pieļaujamās normas. Izmēģināts arī tāds pārēmējums, kā eļļas ekstrahēšana ar šķidru benzīnu, kas dod iespēju no iezīvielas iegūt vairāk eļļas. Taču arī tas saistīts ar grūtībām — mazs darba ražgums, turklāt rodas papildus piejaukumi. Bet kā iegūt tādu eļļu, lai vēlāk no tās varētu ražot augstvērtīgu margarīnu un taukus, kas nepieciešami pārtikas produktu ražošanai?

Firma «Karlshamn AB» speciālisti strādājuši principiāli jaunu metodi. Rapšā eļļa piedalās ķīmiskā reakcijā ar ūdeņrādi, norit hidrēšanās process. Pēc tam eļļa kļūst noderīga pārtikas produktu ražošanai. Shēmatiski ražošanas cikls izskatās apmēram šādi:

no laukiem rapšā sēklas nogādā uz pieņemšanas tvertnēm. Tad seko presešana un ekstrahēšana, kuras rezultātā tiek iegūti lopbarības komponenti un jēleļļa. No tās atdala taukskābes, tad dzirdina, frakcionē un hidrē, veic eļļas dezodorāciju. Pēc visa tās no rapšā eļļas kā no pamatizējveļas firma ražo šokolādi, saldējumu, margarīnu un citus produktus.

Zviedru selekcionāri jau ieguvuši labas rapšā sēklas, tādās ir, piemēram, šķirnes «Hanna» un «Salūts». Maz erukskābes satur turnepšrapsis «Emma» un citas šķirnes. To sēklas pārداد daudzām valstīm. Panākumi gūti arī ziemas rapšā selekcionēšanā. Tu vākajos gados tirgū parādīsies viena no pirmajām šķirnēm, kas tie izaudzētas. Sādam apgalvojumam par pamatu i bagātā pieredze, sēklkopības kultūra, visu vajadzīgo noteikumu kompleks, kas tiek stingri ievērots. Bez šaubām, arī balstīšanās uz plašu zinātnisko bāzi, augsti kvalificētu speciālistu kadriem, kuri strādā augu selekcijas institūtā «Veibullsholm». Tā 100 zinātnieku darbinieku selekcijas darbu veic dažādos klimatiskos apstākļos, kuri var atstāt savu iespaidu šķirnes veidošanai. Tādējādi tiek nodrošināta šķirņu pielāgošanās dažādām klimatiskajām zonām, firmā izveidotās rapšā šķirnes labi padodas Zviedrijas kaimiņvalstis, PSRS.

Rapsis ir vajadzīga kultūra ar plašu pielietojumu, tās pareiza izmantošana paver plašas iespējas.

ZTI centrs

Aizskanējusi vasara, pāri senajam Jersikas pilskalnam aujō sniega vērpēties, un spītīgā Daugava lejā aukstumā slēpjās zem ledus kažoka. Ir kāds drosmīgs un, bez šaubām, gaidīts projekts te atjaunot senās Jersikas valsts pili tādā veidolā, kāda tā bija ziedu laikā. No tā nekas nav saglabājies un viss jāsāk no gala. Bet ne — saglabājušās tautasdziešmas. Tās dzī-

vo tautas mitē un pāriet no vienas paaudzes uz otru. Apdziedēta Daugava, dziesmu rosinātāja, pie tās dzīvo daudz cilvēku, kuriem dziesma iet līdzās par visu dzīvi. Te viņi atnāk padziedēt arī vasaras brīvākā laikā, kad dziesmai ir vistālākais lidojums. Tā to darījusi arī Neicenieku lielā gīmenes laudis.

Īpaši nozīmīga vienībā bija aizvadītā vasara. Brīdi, kad izdarījās šī fotouzņēmums, viņi savas balsis izmēģināja pirms došanās uz Vissvienības II tautas daiļrades festivāla noslēguma koncertu Maskavā, Kremla Kongresu pilti.

Par šī gīmenes ansambļa izveidošātām varam uzskaitīt sīrmo māmūļu Annu Kažu, viņai jau pāri astoņiem gadu desmitiem, bet vēl glūži ļipra. Lai kās saka, ko grib, bet tik garu mūžu palīdzējusi nodzīvot viņai tieši

dziesma. Dziesma un Daugava, kam abām ir saules mūžs. Kopš pasaulē nākusi maza Andi, Anna Kaža kļuvusi par vecvecmāmiņu. Abas tagad ir lielākās draudzenes, četr gadīgā meitene ir pilnīgīgā šī kolektīva locekle un koncertu dalībnieces.

Annas Kažas mūžā šīs braucieni uz Maskavu ar dziesmām bija jau otrs — kopā ar Saunas ansamblī viņa 1955. gada piedalījās Latvijas kultūras dekkādes pasākumos. Kopā ar Andu Šajā dziesmotajā kolektīvā ir viņas māmīņa ar savām māsām, tētis, vecmāmīņa un vectētiņš. Savos jaunības un brieduma gados Anna Kaža pieskandinājusi ar dziesmām nevien pilskalnu, Daugavas krastus, viņas balss aizskanējusi tālu aiz novada. Sīrmā māmūļa zina simtiem dziesmu, ko nodevusi saviem bērniem, mazbērniem, bet tagad nodod vēl tālāk — mazmazmeitīņai. Un tā ir pateicīga skolniece. Par šī kolektīvu kodolu un centrū uzskatāmi dzīvesbiedri Sofija un Jānis Neicenieki. Sofijas profesija ir mūzikas pedagoģe, bet visi citi pašdarbnieki. Ansamblis ir neiztrūkstīgs dažādu sarīkojumu dalībnieks, dziesmas skandīns arī ikdienā. Bet oktobrī un novembrī viņu klausījās maskavieši.

Aina ILJINA

Mobilizēt cilvēka faktoru, tā radošo potenciālu, būt saimniekiem!

Baibu fermas slaucēja Zinaida Trofimova

